

17.01.22

Vi har brug for mere, ikke
mindre kunstnerisk
forskning i Danmark

I december udkom en rapport med anbefalinger til reform og udvikling af de kunstneriske uddannelser i Danmark. UKK finder en del af anbefalingerne fornuftige, men vi er dybt uenige i den del der taler for at skære ned på kunstnerisk forskning på Det Kongelige Danske Kunstakademis Billedkunstskoler. Vi ser anbefalingen i forlængelse af en række misforståede angreb på kunstnerisk forskning, bl.a. rejst af tidligere kulturminister Joy Mogensen.

Ifølge rapporten er der "blandt flere en oplevelse af, at den kunstneriske praksis på institutionerne i et vist omfang er blevet erstattet af teori, forskning, skriftlighed og "læsefag". Altså, at teori og forskning tager noget fra den kunstneriske praksis. Det får udvalget bag rapporten til at vurdere "at antallet af eksternt finansieret forskere og PhD studerende på Kunstakademiet udgør en forholdsmæssigt stor andel af en samlet stab på ca. 40 lærere, hvilket bidrager til at trække Kunstakademiets uddannelser i retning af et videnskabeligt vidensgrundlag på bekostning af kunstnerisk praksis."

Ovenstående er et eksempel på et udsagn og en konklusion som vi i UKK gerne vil nuancere og tage afstand fra. Det er en misforståelse at tro, at forskningsbaseret praksis tager noget fra den kunstneriske praksis. Det peger på en manglende indsigt i at teori og håndværk netop ofte er stærkt tilknyttede og afhængige af hinanden i kunsten. Faktisk er det oftest i denne sammensmeltning at nye kunstneriske former, formater og kompetencer opstår. Det gives der f.eks. mange konkrete eksempler på i Kunsten.nu's interviewserie om praksisbaseret kunstnerisk forskning. Vi vil som modargument til rapportens konklusion dele et opdateret uddrag af en tekst som vi offentliggjorde sidste år, om de mange fordele ved kunstnerisk forskning. Hele teksten kan læses her.

Kunstnerisk forskning bidrager til samfundsrelevante problemstillinger

Kunstnerisk forskning har det sidste årti fået større vægtning på de danske kunstudannelser og kunstinstitutioner, og større faglig betydning inden for billedkunsten. Vi er uenige i antagelsen om at akademiske tilgange er negative for kunsten, kunstneren og samfundet. Tværtimod udforsker kunstnerisk forskning ofte samfundsrelevante problemstillinger på nye måder. F.eks. tror vi på at kunsten og kunstneren bør spille en større rolle i den forestående grønne omstilling af samfundet. Ligeledes bidrager kunstnerisk forskning til at udvide feltet om f.eks. identitetsspørgsmål, postkoloniale forhold, ny pædagogik, mv.

Kunstnerisk forskning skaber jobs og samarbejder

Kunstnerisk forskning bidrager både til kunstfeltet og samfundet, f.eks. ved at skabe jobs, undervisningsmuligheder, tværfaglige samarbejder, universitets-tilknytninger og udveksling. Kunstneriske forskere arbejder tæt sammen med en bred vifte af forskellige faggrupper på tværs af kommercielle, offentlige og almennyttige sektorer i Danmark – inklusiv fagfolk, studerende, børn, kulturelle foreninger og mange andre typer af fællesskaber. Derfor skaber kunstneriske forskere synergi, dynamik og innovation både socialt, politisk og økonomisk på tværs af mange forskellige fagligheder, fællesskaber og sektorer.

Kunstnerisk forskning giver økonomisk sikkerhed

Det er en vigtig faktor at en PhD eller PostDoc position giver kunstnere fast indkomst over en årrække. Det muliggør at kunstnere har en sjælden chance for at fordybe sig i deres kunstpraksis uden en evig kamp om at få økonomiske ender til at mødes.

Vigtigheden af frie kunstneriske, kritiske og akademiske stemmer

Det vi har brug for er et diversitets kunstfelt, der også inkluderer teori, forskning, og tværfaglige tilgange, for at give de bedste forudsætninger til at den enkelte kunstner og kunststuderende kan udføre sin praksis, og skabe sociale, politiske og kulturelt udfordrende projekter. Frie kunstneriske, kritiske og akademiske stemmer er absolut vigtige og nødvendige i et demokratisk samfund, som vægter ytringsfrihed og diversitet højt – det må i øvrigt også afspejles i forskningsfriheden.

Internationale perspektiver

Den danske samtidskunst er del af et internationalt felt på tværs af landegrænser og i det digitale offentlige rum. Hvis kunstnerisk forskning mindskes eller fjernes fra de danske kunstudannelser, vil det være et fatalt slag for kunstneres evne til at arbejde på den internationale scene. Det vil også reducere Danmarks globale omdømme som en legitim aktør inden for samtidskunsten.

Udvalgets anbefalinger blev godkendt i Folketinget i December, 2021, men det sidste punktum er ikke sat. Vi opfordrer til at der lyttes til de kunstnere der laver den kunstneriske forskning, så vigtige beslutninger om kunstudannelsernes fremtid tages på et oplyst grundlag. Det der aktuelt er brug for er ikke mindre, men mere investering i kunstnerisk forskning samt andre støtteformer der muliggør at kunstnere i stigende grad kan arbejde i og bidrage til vores samfund på nye måder.